

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

CRAI

Centre de Recursos per a
l'Aprenentatge i la Investigació

CRAI Biblioteca
Pavelló de la República

**Inventari del Fons DPP
Subsèrie Movimiento de Unidad Republicana
del CRAI Biblioteca del Pavelló de la República
(Universitat de Barcelona)**

**Olga Giralt i Esteve
Documentalista
Biblioteca del Pavelló de la República
Barcelona, octubre 2023**

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

CRAI

Centre de Recursos per a
l'Aprenentatge i la Investigació

CRAI Biblioteca
Pavelló de la República

Aquesta obra esta subjecta a la llicència de:
Reconeixement

<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/es/deed.ca>

Movimiento de Unidad Republicana (Organismo Republicano de la Resistencia). Durant la segona Guerra Mundial els republicans espanyols exiliats a França, units sota el paraigua de l'organització antifranquista Unión Nacional Española, creada el 1942 i promoguda pel Partit Comunista d'Espanya (PCE), van lluitar contra l'ocupació nazi de França.

A partir de l'alliberament de França, l'any 1944, una part dels membres de la Unión Nacional Española (Izquierda Republicana, Unión Republicana, federals, independents, catalans, bascos i gallecs) decideixen unir-se i crear un nou moviment: el Movimiento de Unidad Republicana. El març de 1945 se celebra a Tolosa de Llenguadoc el primer Congrés del MUR amb l'objectiu de:

- 1- *Incrementar inmediatamente la "acción política en el extranjero y España para la preparación de la lucha integral contra Franco y la Falange*
- 2- *Llamar a todos los republicanos españoles para que secunden y refuercen la acción y lucha del "Movimiento de Unidad Republicana".*
- 3- *Hacer un fervoroso llamamiento a todos los patriotas, de cualquier credo, tendencia o matiz, para que aunen y refuercen la acción y lucha "netamente republicanas" del Movimiento de Unidad Republicana* ¹.

Per afavorir aquest moviment d'unitat de tots els espanyols antifeixistes, la UNE va ser oficialment dissolta el 25 de juny de 1945 i el mes següent ho feu la seva homòloga catalana promoguda pel PSUC, l'Aliança Nacional de Catalunya. El MUR esdevé l'organisme específicament republicà de la resistència, que aspira a realitzar, unit a la resta de partits i organitzacions antifeixistes espanyoles, un programa de lluita contra Franco, per la República i la legalitat constitucional.

El MUR va celebrar el seu segon Congrés el març de 1946 on va acordar que els afiliats es deslligarien de manera voluntària dels partits polítics d'origen existents a França i que acceptaven la disciplina política i orgànica aprovada en aquest congrés.

José Burell y de Mata (Madrid, 1908-1998). Era fill de María Luisa de Mata i Regüeiferos, comtessa de Torre Mata, i del ministre d'Alfons XIII, Julio Burell i Cuéllar.

Es va fer pilot civil el 1930 i posteriorment va obtenir el títol de pilot d'avions de transport. En esclatar la Guerra Civil es va presentar voluntari a l'aeròdrom de Getafe i va ser enquadrat a la 1a Esquadrilla del Grup 21, volant en avions Breguet XIX.

Va ser destinat a Extremadura i després a Andújar (Jaén) on va operar durant els mesos d'agost i setembre de 1936. Es va especialitzar en missions de bombardeig, per posteriorment formar-se per tripular els bombarders lleugers Polikarpov RZ "Natacha". El novembre de 1938 va esdevenir tinent.

En finalitzar la Guerra Civil es va exiliar a França, on va combatre a la Resistència Francesa durant la Segona Guerra Mundial. El segon Congrés del MUR celebrat el 1946 el va nomenar membre del Consell assessor de la Delegació de La Gironda. També va ser assessor jurídic del Centre d'Action et de Défense des Immigrés (CADI) i va formar part de la Secretaria del Comitè France - Espagne.

---

¹ [Movimiento de Unidad Republicana: organismo republicano de la resistencia: Congreso celebrado en Toulouse los días tres y cuatro de mayo de 1945. Toulouse: Imprimerie du Sud-Ouest, 1945, p.71.](#)

FONS DPP. SUBSÈRIE MOVIMIENTO DE UNIDAD REPUBLICANA

Descripció del fons

El fons Movimiento de Unidad Republicana fou cedit al CRAI Biblioteca del Pavelló de la República l'estiu del 2023 per Albert Roqué.

El fons conté:

- Documentació interna del MUR (actes de reunions, convocatòries diverses, memòries d'activitats, resolucions, butlletins d'adhesió, etc.) i correspondència, molt especialment de la Delegació de Bordeus (Gironde), dirigida per José Burell.
- Correspondència de José Burell y de Mata, com a membre del Consell assessor del MUR, com a assessor jurídic del CADI (Centre d'Action et de Défense des Immigrés) i com a integrant de la Secretaria del Comité France-Espagne, relacionada amb l'ajut als refugiats espanyols a França.
- Documentació interna de diversos organismes de suport als refugiats espanyols a França, com el Centre d'Action et de Défense des Immigrés o el Comité France - Espagne.
- Papers i correspondència personals de José Burell relacionats amb el seu exili a França.

El fons ocupa 0'10 metres lineals i abasta cronològicament des de l'any 1940 fins al 1977.

DPP (MUR). 1

1

1- Movimiento de Unidad Republicana. Documentació interna diversa

1- MOVIMIENTO DE UNIDAD REPUBLICANA. [Fulls d'adhesió al MUR]. París, 1945.

2- MOVIMIENTO DE UNIDAD REPUBLICANA. *Ponencia sobre las bases programáticas del MUR en España*. [S.l.], [1945].

3- MOVIMIENTO DE UNIDAD REPUBLICANA. *Breve información del Congreso celebrado por los republicanos españoles en Toulouse los días 3 y 4 de marzo de 1945*. [Tolosa], [1945].

4- MOVIMIENTO DE UNIDAD REPUBLICANA. *Conclusiones del Congreso de Unidad Republicana*. [Tolosa], [1945].

5- MOVIMIENTO DE UNIDAD REPUBLICANA. *Republicanos españoles*. Tolosa, 8 març 1945. (FV)

6- MOVIMIENTO DE UNIDAD REPUBLICANA. *Ayudad al Movimiento de Unidad Republicana (Organismo Republicano Español de la Resistencia) en su lucha contra Franco y por el restablecimiento de la Democracia*. [Tolosa], [1945]. [Full per rebre donacions]

7- MOVIMIENTO DE UNIDAD REPUBLICANA. *Suscripción para que el MUR en Francia, pueda celebrar su Congreso en el que fije su posición ante el momento actual...* Tolosa, 1946. [Full per rebre donacions]

8- MOVIMIENTO DE UNIDAD REPUBLICANA. Congreso (II : 1946 març 22-24 : Tolosa). [Convocatòria i Ordre del dia]. París, 17 febrer 1946.

9- MOVIMIENTO DE UNIDAD REPUBLICANA. *Organización y programa político del Movimiento de Unidad Republicana*. Tolosa, març 1946.

10- MOVIMIENTO DE UNIDAD REPUBLICANA. COMITÉ DIRECTIVO. *Circular nº29* (París, 10 juliol 1947).

11- *Edition numérotée du "Cancionero lírico" de Francisco de Troya sout le baut patronage de Jean Cassou, Picasso...* Tolosa : Imp. Du Sud-Ouest, [1945]. (Amb el segell: El autor deja la mitad de su beneficio para el MUR)

12- MOVIMIENTO DE UNIDAD REPUBLICANA. [Coberta d'una llibreta amb el títol: Movimiento de Unidad Republicana. Propaganda y correspondència].

1

2- Movimiento de Unidad Republicana. Correspondència diversa

I- Movimiento de Unidad Republicana – José Burell

1945 – 1948: 22 cartes

II- Movimiento de Unidad Republicana – President Segona República espanyola

1947: 2 cartes

III- Movimiento de Unidad Republicana – Diversos

1945 – 1947: 7 cartes

1

3- José Burell y de Mata. Correspondència diversa relacionada amb l'ajut als refugiats espanyols a França

1- CADI (Federación de Residentes Españoles en Francia): 1944 - 1945

2- Comité France – Espagne: 1945 - 1946

3- Unión Nacional Española: 1944- 1945

4- Correspondència diversa: 1940 - 1948

1

4- Ajut als refugiats espanyols a França. Documentació diversa

I- Centre d'Action et de Défense des Immigrés (CADI)

1- CENTRE D'ACTION ET DE DEFENSE DES IMMIGRÉS. [Comunicat adreçat als immigrants que testimoniïn la seva simpatia per la Resistència durant l'ocupació alemanya]. Bordeus, juny 1946.

2- CENTRE D'ACTION ET DE DEFENSE DES IMMIGRÉS. *Projet de estatut juridiques pour les immigrés de toutes les nationalités résidant en France*. [París], [1946].

3- CENTRE D'ACTION ET DE DEFENSE DES IMMIGRÉS. *Résolution concernant les statut juridiques des immigrés*. [París], [1946].

4- CENTRE D'ACTION ET DE DEFENSE DES IMMIGRÉS. [Guió d'un discurs pronunciat en nom del CADI el 25 febrer 1945 a Bordeus].

5- CENTRE D'ACTION ET DE DEFENSE DES IMMIGRÉS. *Comité d'Honneur du CADI de la 18ème Région*. [Bordeus], [1945].

II- Comité France – Espagne

1- COMITÉ FRANCE – ESPAGNE. [Relació de despeses diverses dels anys 1945-1946]. Bordeus, 1945-1946.

2- COMITÉ FRANCE – ESPAGNE. *Señas de miembros del Comité*. Bordeus, [1945].

3- COMITÉ FRANCE – ESPAGNE. *A tous les Comités France – Espagne. Plan de travail le 14 avril 1945*. Tolosa, 1945.

4- COMITÉ FRANCE – ESPAGNE. *Conférence du 16 juin*. [S.l.], [1945].

5- COMITÉ FRANCE – ESPAGNE. [Text d'un telegrama per enviar a diverses autoritats dels governs aliats, sol·licitant que facin cessar el terror franquista, trenquin relacions amb Franco i restableixin la República espanyola]. França, [1946].

1

5- José Burell y de Mata. Papers personals

1- ESPANYA. CONSULAT (Perpinyà). [Passaport a nom de José Burell y de Mata, acompanyat de la seva esposa Josefina Arderius]. Perpinyà, 10 febrer 1939.

2- ESPANYA. CONSULAT (Bordeus). [Certificat de nacionalitat a nom de José Burell y de Mata]. Bordeus, 10 desembre 1941. [Segells de renovacions del 1943 i 1949]

3- FRANÇA. REPUBLICA (Tercera). SERVICE DE LA MAIN D'OEUVRE ETRANGERE (Bordeus). [Expedient relacionat amb la sol·licitud del certificat d'alliberament de José Burell, adscrit al 526 Groupe de Travailleurs Étrangers]. Pau, febrer 1945.

1

6- José Burell y de Mata. Correspondència personal diversa

1- Segona República espanyola

- 1946: 6 cartes

2- Unión General de Trabajadores

- [s.d.]: 1 carta

3- Ligue des Mutilés et Invalides de la Guerre d'Espagne

- 1946: 1 carta

4- Unitarian Service Committee

- 1946: 3 cartes
- 1947: 1 carta

5- Liga de Antiguos Aviadores Españoles (Asociación de Antiguos Aviadores Españoles)

- 1977: 1 carta
- 1983: 1 carta

6- Eliseo Bayo (Redacció *Interviu* a París)

- 1977: 1 carta

